

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

о методама испитивања сорте крмног боба (*Vicia faba* L.) ради признавања сорте

"Службени гласник РС", број 4 од 16. јануара 2015.

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорте крмног боба (у даљем тексту: сорта), на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Методама из члана 1. овог правилника испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) производне и употребне вредности сорте (VCU тест);
- 2) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест).

Методе испитивања сорте су скуп поступака и података које предузима, односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

Члан 3.

Производна и употребна вредност сорте (VCU тест) утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) принос зрна;
- 2) хемијски састав зрна.

Сорта се испитује тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Члан 4.

Сорта се испитује у више одвојених огледа на огледном пољу.

Оглед из става 1. овог члана чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Оглед се изводи по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања, а рандомизација, односно план огледа исти је за све локалитете.

Сорта се испитује на најмање три локалитета који чине мрежу огледа.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта, ради испитивања сеје са сортом стандард у одређени оглед.

Као сорта стандард одређује се сорта која по својим биолошким и производним особинама има највећу вредност за намену за коју се врши испитивање.

За испитивање на огледном пољу доставља се семе сорте које је испитаног квалитета, здравствено исправно и нетретирано.

Члан 6.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорте не могу бити друге легуминозе.

Сорта се испитује на земљишту без депресија, земљишту добре структуре и плодности, које је пре сетве испитано на присуство земљишних штеточина, а по потреби, изводи се и предсетвено третирање инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се приликом испитивања сорте на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије гајења легуминоза.

Члан 7.

Сорта која се испитује сеје се на површини од 10 m², а чине је 4 реда од по 5 m дужине са размаком између редова од 50 cm, размаком између биљака у реду од 5 cm, размаком између парцела од 50 cm и размаком између блокова од 1 m.

Семе се сеје на дубини од 4 до 7 cm, зависно од особина земљишта, његове влажности и крупноће семена.

Члан 8.

У току вегетације сорте која се испитује, евидентирају се следећи подаци:

- 1) датум сетве и датум ницања (преко 50% изниклих биљака);
- 2) датум пуног цветања (преко 50% цветалих биљака);
- 3) датум технолошке зрелости – жетве (када махуне сазру и поцрне, зрно у њима буде суво и тврдо, а лишће опало);
- 4) висина биљке у cm – мери се од основе до врха стабљике узетих са једног места за сва четири понављања;
- 5) висина биљке до првих махуна у cm – мери се од основе до прве доње махуне и то са истих биљака са којих се мери и висина;
- 6) број махуна по биљци и број етажа у махуни које се броје на истим биљкама на којима се мери и висина биљке;
- 7) маса 1000 зрна (g);
- 8) полагање биљака које се приказује оценама од један (1) до девет (9), и то:
 - (1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% полеглих биљака;
 - (2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% полеглих биљака;
 - (3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% полеглих биљака;
 - (4) оцена 7 – значи да има до 25% полеглих биљака;
 - (5) оцена 9 – значи да нема полеглих биљака.

Члан 9.

У току испитивања сорте у огледном пољу, у односу на стандардну сорту, утврђује се степен присуства болести и штеточина, с тим што извођачи огледа сами евидентирају врсту и степен присуства болести.

Оцењивање отпорности сорте према болестима и штеточинама врши се по скали од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% оболелих биљака;
- 2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% оболелих биљака;
- 3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% оболелих биљака;
- 4) оцена 7 – значи да има до 25% оболелих биљака;
- 5) оцена 9 – значи да нема оболелих биљака.

Члан 10.

У току производне године извођач огледа по косидби сваке сорте у огледном пољу мерењем утврђује:

1) принос зрна (kg/парцели са 14% влаге) за свако понављање.

На основу резултата добијених мерењем из става 1. овог члана израчунава се принос сорте изражен у kg/парцели и kg/ha за све сорте у огледу.

Члан 11.

Сорта се испитује у лабораторији тако што се испитује хемијски састав зрна, односно тако што се испитује садржај:

- (1) сирових протеина;
- (2) сирове целулозе;
- (3) суве материје;
- (4) масти;
- (5) пепела;
- (6) БЕМ.

Да би се утврдио хемијски састав зрна из става 1. овог члана узима се просечан узорак величине 0,5 kg из свих понављања у микроогледу са једне локације, у другој години испитивања.

Члан 12.

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте на огледном пољу евидентира следеће податке: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из чл. 8–10. овог правилника, као и друге податке који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од штеточина, природних непогода и друго).

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте у лабораторији евидентира податке из члана 11. став 1. овог правилника, као и назив извођача огледа, име и презиме одговорног лица за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 13.

Различитост, униформност и стабилност сорте (DUS тест) испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-189/2014-09

У Београду, 5. јануара 2015. године

Министар,

проф. др **Снежана Богосављевић Бошковић**, с.р.